

“Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν” - Εἰρηνικά (10)

/ Γνώμες

Ομιλία 10η - Ερμηνευτική στη Θεία Λειτουργία

- Του Σεβ. Μητροπολίτου Πισιδίας κ. Σωτηρίου

Μετά τη δοξολογία: “Εὐλογημένη ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος...”, με την οποία αρχίζει η θεία Λειτουργία, ο Διάκονος (αν δεν υπάρχει ο Ιερέας) απευθύνει προς το εκκλησίασμα μία σειρά σύντομων δεήσεων και τους προτρέπει να προσευχηθούν. “Εμείς – όπως λέγει ο Απόστολος Παύλος- δέν ξέρουμε ούτε τί ούτε πώς να προσευχηθούμε” (Ρωμ. 8: 26). Γι’ αυτό έρχεται η Εκκλησία και μας διδάσκει τον τρόπο της προσευχής. Όχι να λέμε λόγια πολλά, όπως οι Φαρισαίοι, που “νόμιζαν ότι με την πολυλογία τους θα εισακουστούν ” και τους οποίους κατεδίκασε ο Κύριος (βλ. Ματθ. 6:7). Ούτε πάλι να επαναλαμβάνουμε μηχανικά λέξεις, που δεν τις εννοούμε ή δεν προσέχουμε το νόημά τους, καθώς ο νους σκέπτεται άλλα. Ο Διάκονος λοιπόν, της Εκκλησίας, του οποίου ο ρόλος είναι και συντονιστικός στην ομαλή τέλεση της θείας Λειτουργίας, με την ευλογία του

Επισκόπου ή του Ιερέα Λειτουργού, μας προτρέπει στον σωστό τρόπο προσευχής. Ο τρόπος αυτός είναι: “έν ειρήνη”.

“Με ειρήνη ας παρακαλέσουμε τον Κύριο”. Ο δρόμος που οδηγεί στη θεία Λειτουργία είναι η ειρήνη της ψυχής. Χωρίς ειρήνη δεν μπορούμε να λειτουργηθούμε. Όσο η καρδιά είναι γαλήνια ο νους συλλαμβάνει τις πνευματικές έννοιες της θείας Λειτουργίας. Γι’ αυτό ο Απόστολος Παύλος εύχεται στους Φιλιππησίους η ειρήνη του Θεού, που είναι ασύλληπτη στο ανθρώπινο μυαλό, σαν φρουρός να διαφυλάξει τις καρδιές και τις σκέψεις τους κοντά στον Χριστό (βλ. Φιλιπ. 4:7.) Το πώς καθένας από μας θα αποκτήσει την ειρήνη που έφερε ο Χριστός, οι πνευματικοί μας Πατέρες μας συμβουλεύουν ότι αυτό επιτυγχάνεται με την μετάνοια. Γιατί η μετάνοια είναι η επιστροφή του ανθρώπου στο Χριστό, που είναι η ειρήνη της ψυχής. Ο ίδιος ο Χριστός, όταν Τον πλησιάζουμε μετανοούντες, μας στέλνει εκεί που βασιλεύει η ειρήνη Του: “Πορεύου εις ειρήνην” (Λουκ. 7:50). Μας στέλνει στον άγιο ναό, το ανάκτορο της ειρήνης του Θεού, να τον λατρεύσουμε “έν ειρήνη”.

Στην προτροπή του Διακόνου “Έν ειρήνη τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν”, καθώς και των άλλων προτροπών που ακολουθούν ο συμπροσευχόμενος λαός απαντά με δύο πολύ βαρυσήμαντες λέξεις: “Κύριε ἐλέησον”. Με το “Κύριε ἐλέησον” ο λαός που συμπροσεύχεται διακηρύττει ότι αυτό ποθεί και αυτό ζητεί και παρακαλεί τον Θεό, να ανταποκριθεί στο αίτημα αυτό, και να αξιωθούν όλοι οι πιστοί να δεηθούν με ειρήνη.

Στο μεγάλο θέμα της ειρήνης αναφέρονται και τα δύο επόμενα αιτήματα της “Μεγάλης Συναπτής” ή των “Ειρηνικῶν”, όπως λέγονται, για να δακρίνεται από τη “Μικρά Συναπτή”, την “Έκτενή” και τα “Πληρωτικά”, με την ερμηνεία των οποίων θα ασχοληθούμε αργότερα. Λέγονται “Ειρηνικά” επειδή οι τρεις πρώτες δεήσεις ως αίτημα έχουν την ειρήνη.

Το δεύτερο αίτημα: “Ὑπέρ τῆς ἀνωθεν εἰρήνης καί τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν”. Ποιά να είναι αυτή η “άνωθεν εἰρήνη”; Η λέξη “άνωθεν” χρησιμοποιείται στην Αγία Γραφή για να δηλώσει αυτό που κατέρχεται από τον Πατέρα των φώτων, την πηγήν της ζωής, της χαράς, της ειρήνης και παντός αγαθού. Και ό,τι προέρχεται άνωθεν, ακριβώς λόγω αυτής της προελεύσεώς του, είναι απολύτως τέλειον, πλήρες, αλλά και αναλλοίωτον, αμετάβλητον και διαρκές. Πρόκειται δηλαδή για τη θεία ή άνωθεν ειρήνην την οποίαν ευαγγελίσθηκαν οι Άγγελοι στους ποιμένες την Αγία εκείνη Νύχτα των Χριστουγέννων: “ἐπί γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία”

Επομένως “ἡ ἀνωθεν εἰρήνη” είναι το τέλειο και πλήρες θείο δώρο το οποίο ο Πανάγαθος Πατέρας στέλνει σε όσους τον πιστεύουν και τον αγαπούν, και χαρίζει

στον άνθρωπο παντοτινή χαρά, ψυχική γαλήνη, πνευματική ηρεμία, που τίποτε δεν μπορεί να διαταράξει. Αυτό το πολύτιμο και ύψιστο δώρο ζητούμε με το δεύτερο αίτημά μας. Και στη συνέχεια επισυνάπτουμε και την ικεσία μας: “Καί τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν”.

Γνωρίζουμε ότι ο Χριστός μας δίδαξε πρώτα- πρώτα στην προσευχή μας να ζητούμε “τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ” (Ματθ. 6:33). Η Βασιλεία του Θεού είναι η καταφυγή κι η σωτηρία των ψυχών μας. Τι πολυτιμότερον οι άνθρωποι έχουμε από την ψυχή μας; Το τονίζει ο Κύριος: “Τί γάρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἂν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;” (Μάρκ. 8:36). Αφού ξέρουμε ότι ολόκληρος ο υλικός κόσμος θα αλλάξει μορφή: “οὐρανοὶ ροιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δέ καυσούμεθα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται” (Β’ Πέτρ. 3,10) και μόνο η αθάνατη ψυχή ενωμένη με το αναστημένο και αφθαρτοποιημένο σώμα θα ζει αιώνια, είναι φυσικό, περισσότερο απ’ όλα να ενδιαφερόμαστε για τη σωτηρία των ψυχών μας. Γι’ αυτό η Εκκλησία τοποθέτησε τόσο ψηλά στη σειρά των δεήσεων το αίτημα της σωτηρίας των ψυχών μας. Αλλά και σε πολλές άλλες ευχές της Εκκλησίας συμπεριλαμβάνεται το αίτημα αυτό, για τη σωτηρία των ψυχών μας. Και όπως καθένας εύκολα καταλαβαίνει, για τη σωτηρία των ψυχών μας δεν αρκεί το να προσευχόμαστε μόνον, αλλά και να κάνουμε ό,τι περισσότερο και καλύτερο μπορούμε, με την πνευματική καθοδήγηση του Πνευματικού μας. Για την υγεία και προστασία του σώματός μας από ποικίλες ασθένειες, προ παντός σε καιρούς επιδημίας, πόσες προσπάθειες καταβάλλουμε! Μόλις αντιληφθούμε κάτι το ύποπτο στον οργανισμό μας θα σπεύσουμε στο γιατρό, να προλάβουμε το κακό πριν προχωρήσει. Για την υγεία της αθάνατης ψυχής μας δείχνουμε το ίδιο ενδιαφέρον; Για τη συντήρηση, του σώματός μας πόσο κουραζόμαστε καθημερινά! Για την πνευματική τροφοδοσία και ενίσχυση της ψυχής μας κάνουμε κάτι καθημερινά;

Αγαπητοί μου αδελφοί και Αδελφές, αν θυμόμαστε ότι ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός για τη σωτηρία των ψυχών μας δέχτηκε ραβδισμούς, φτυσίματα, ραπίσματα και τα καρφιά πάνω στο Σταυρό, είμαι βέβαιος ότι όλα αυτά θα μας φιλοτιμούν και παρακινούν, ώστε με περισσότερη επιμέλεια και να προσευχόμαστε και να αγωνιζόμαστε κι εμείς για τη σωτηρία των ψυχών μας. Αμήν.